

дослідної активності в результаті змін комплексу позасистемних і внутрісистемних чинників. Це вимагає теоретичного і методологічного збагачення існуючого досвіду інституційних перетворень новими аспектами, що базуються на вивченні і творчо-пошуковому осмисленні елементів загальної концепції інституціоналізму. При цьому під інституціональними трансформаціями нами сприймаються зміни, що проявляються в рамках створення конкретного інституційного механізму забезпечення ефективної системи пенсійного забезпечення, а також вдосконалення організаційно-економічних регуляторів в рамках існуючого набору правил для всіх учасників зазначеної системи. Встановлено, що одним з основних напрямів трансформації інституційних процесів пенсійного забезпечення повинно стати формування нових інституційних структур за участю представників фінансового сектора, що дозволить підвищити рівень соціальних гарантій непрацездатного населення, а саме пенсіонерів. Такі інститути пенсійного забезпечення дозволять подолати кризові процеси в соціальній політиці і виведуть процес її модернізації на новий рівень. Можливі комбінації інститутів пенсійного забезпечення залежно від інституційного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна економічна наука виробила безліч поглядів, концепцій і підходів до проведення інституційних перетворень в системі пенсійного забезпечення, відображених у працях вітчизняних і зарубіжних авторів. На формування позицій автора щодо сучасного стану інституційного середовища системи пенсійного забезпечення як державного, так і недержавного і перспектив її подальшого вдосконалення істотний вплив зробили дослідження А. Бахмача [2], Ю. Буркова [3], С. Брагіна [4], Ю. Вітка [5,6], А. Головченка [7], В. Гошовської [8], Д. Єрмакова [9], Б. Зайчука, В. Никитенко, В. Семендяєва [10], В. Корнєєва [11], Ю. Кривобока [12], М. Лазебної [13], О. Малецького [14], М. Мальованого [15], А. Михайлова [16], С. Науменкова [17], А. Ніязбаєва [18], І. Новікова [19], П. Новгородова [20], М. Ріппа [21], Т. Сальникова [22], С. Смоляр [23], О. Туманова [24], Н. Цікановської [25], Н. Шевченко [26], О. Шпикуляка [33], В. Яценко [27] та ін.

Поряд з цим відзначимо, що в працях означених вчених не повною мірою розглядаються питання інструментарію інституційних трансформацій в системі пенсійного забезпечення в умовах дії двох протилежних тенденцій в сучасному суспільстві: інтеграції і децентралізації, на тлі політичної кризи і загострення проблем фінансового ринку.

Формулювання цілей статті. Мета полягає в розвитку теоретико-методических положень і практичних рекомендацій з вдосконалення інструментів інституційних перетворень в системі пенсійного забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні найменш розвинутою кількісно й якісно відповідно до вимог ринкової економіки є інфраструктура інноваційної системи пенсійного забезпечення, яка в сьгоднішніх умовах характеризується трирівневою інституційною структурою. Вона є незрілою, несформованою, причому це стосується кожної інституції, яка формує її структуру. В таких умовах головною метою є створення ефективної системи пенсійного забезпечення із відповідним інституційним забезпеченням, що здатна забезпечувати соціальні гарантії за рахунок ефективного перерозподілу фінансових ресурсів на основі розбудови повноцінної трирівневої системи пенсійного забезпечення.

Дослідження інституційного середовища в концепціях інституціоналістів характеризується декількома векторальними напрямками. Перший – теорія суспільного вибору, вивчає інституційне середовище як діяльність індивідів і організацій у суспільному секторі та відповідні витрати на їх існування (здебільшого державні), теорія трансакційних витрат – пов'язує його із витратами на укладання контактів та функціонуванням відповідних інституцій, теорія прав власності – економічних організацій, теорія контрактів – процеси укладання та виконання контрактів. Всі ці напрями об'єднуються відповідними формальними (правовими) "правилами гри".

Як результат, концепція інституціоналізму дозволяє теоретично й методологічно обґрунтувати вплив існуючих "правил гри" в економіці на формування соціальної результативності. В нашому конкретному випадку стоїть завдання окреслити інституціональне середовище та вплив його складових на формування інноваційної моделі пенсійного забезпечення.

Перш ніж перейти до розкриття проблеми, більш предметно вважаємо за необхідне визначити основні теоретичні концепції сутнісних базових характеристик піднятого питання, це зокрема: інституціональне середовище, інституції та інститути, адже вони становлять методологічну основу наукового пошуку.

Так, на думку О. Вільямсона, "інституційне середовище – це правила гри, що визначають контекст, в якому відбувається економічна діяльність" [28, с. 38] і "це основні політичні, соціальні і правові норми, які є базою для виробництва, обміну і споживання" [29, с. 5]. Л. Девіс і Д. Норт трактують його як "сукупність основоположних політичних, соціальних і базових правових норм, що регулюють економічну і політичну діяльність (правила, що регулюють вибори, визначають права власності і контрактні права є прикладами базових таких правил" [30, с. 133].

Погоджуємося частково із думкою А. Олійника, який під інституційним середовищем (економічна конституція, інституційна структура економіки, інституційні рамки) – розглядає зовнішнє середовище, яке є значущим для економічної діяльності, сукупність цінностей, формальних і неформальних норм, що впливають на співвідношення стимулів у діяльності і обумовлюють досягнення мінімальної згоди між людьми [31]. Не погоджуємося із тим, що лише зовнішнє середовище є значущим, оскільки в першу чергу на розвиток будь-якого середовища впливають внутрішні інституції та фактори. Такої думки дотримується і Р. Капелюшников, який зазначає, "було б помилкою протиставляти формальні і неформальні інституції за принципом "або-або"... в ефективно працюючій інституційній системі вони не виключають, а швидше, доповнюють одна одну (при цьому базовий рівень завжди складають неформалізовані відносини та імпліцитні контракти) [32, с. 139].

Погоджуємося із авторами, які розглядають інституціональне середовище як надскладну систему, що охоплює різновекторні, різноаспектні чинники й фактори, які у свою чергу детерміновані суспільством і конкретними особистостями, економічними агентами. Держава у цьому випадку є загальноекономічним інститутом, який по суті визначальний, адже за його "вказівкою" відбувається інституційне регулювання [33].

Повертаючись до вчень О. Вільямсона, відмітимо також і те, що ним пропонується використання трирівневої системи дослідження, де перший рівень представлено індивідами (економічними агентами), в нашому випадку такими будуть учасники пенсійного забезпечення, другий - інституційними узгодженнями (договорами між суб'єктами господарювання) системи накопичувального

(загальнообов'язкового та необов'язкового) пенсійного забезпечення, та самого інституційного середовища як третього рівня, що взаємодіє з першими двома. Із врахуванням цього ним запропоновано розрізнити інституційне середовище на: інституційне оточення (institutional environment) та інституційну впорядкованість (institutional arrangement) [28].

Враховуючи напрям нашого дослідження і однієї із складових (рівня) системи недержавного пенсійного забезпечення, можна говорити про те, що інституційна впорядкованість відображає сукупність прав, які формально закріплені в контрактах (договорах), а також у численних неформальних угодах і механізмах підтримування репутації самими інститутами недержавного пенсійного забезпечення, на сьогодні такими є недержавні пенсійні фонди. Саме інституційна впорядкованість забезпечує (повинна забезпечувати) єдині правила гри і механізми функціонування цілісної системи пенсійного забезпечення.

Слід констатувати те, що інституційне середовище системи пенсійного забезпечення, що сформувалося в результаті перетворень, не відповідає завданням нинішніх етапів пенсійної реформи, що полягає в завершенні формування всіх інституційних складових трирівневої системи пенсійного забезпечення.

З урахуванням вищевикладеного можна зробити висновок, що інституціональне середовище системи пенсійного забезпечення – це система політичних та економічних інститутів, що формують відповідні інституції (правила гри), які утворюють особливі умови розвитку системи пенсійного забезпечення та забезпечують функціонування її цілісності ієрархічної структури.

Інституціональне середовище визначає напрями і швидкість інституціональних змін, тому його можна вважати головною умовою та фактором розвитку системи пенсійного забезпечення населення.

Вищезазначене дозволяє стверджувати про актуальність і значущість вивчення інституційного середовища системи пенсійного забезпечення з усією різноманітністю правил і норм, оскільки воно визначає вектор розвитку його інститутів і фінансової системи у цілому.

Поділяємо думку О.Ю. Лузана, який під інституціональним (інституційним) середовищем як на рівні ринку, так і на рівні внутрігосподарському (а у нашому випадку це система пенсійного забезпечення) визначає, що це - багатofакторна сукупність інституцій, яка формує умови, що конструюють можливості власного розвитку [34].

Хотілося б зазначити, що інститути системи пенсійного забезпечення, в першу чергу його першого рівня, регламентують насамперед відносини між працівниками, роботодавцями та державою щодо формування та використання державного пенсійного фонду з метою ефективного забезпечення грошовими коштами у разі досягнення пенсійного віку. В сучасних умовах нинішньої пенсійної реформи, а саме завершення формування всіх інституційних рівнів трирівневої системи пенсійного забезпечення (рис.1), важливого значення при цьому набувають не лише ті інституції, які забезпечують дії зазначених груп суб'єктів економічних відносин, а й ті, що регламентуватимуть відносини, зокрема всередині кожного із рівнів **система накопичувального пенсійного забезпечення**. Особлива роль при цьому належатиме тим правилам гри, що забезпечуватимуть дієвість участі суспільства у накопичувальній системі пенсійного забезпечення, яка сформована накопичувальною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (другий рівень пенсійної системи) та системою добровільного недержавного пенсійного забезпечення (третій рівень пенсійної системи).

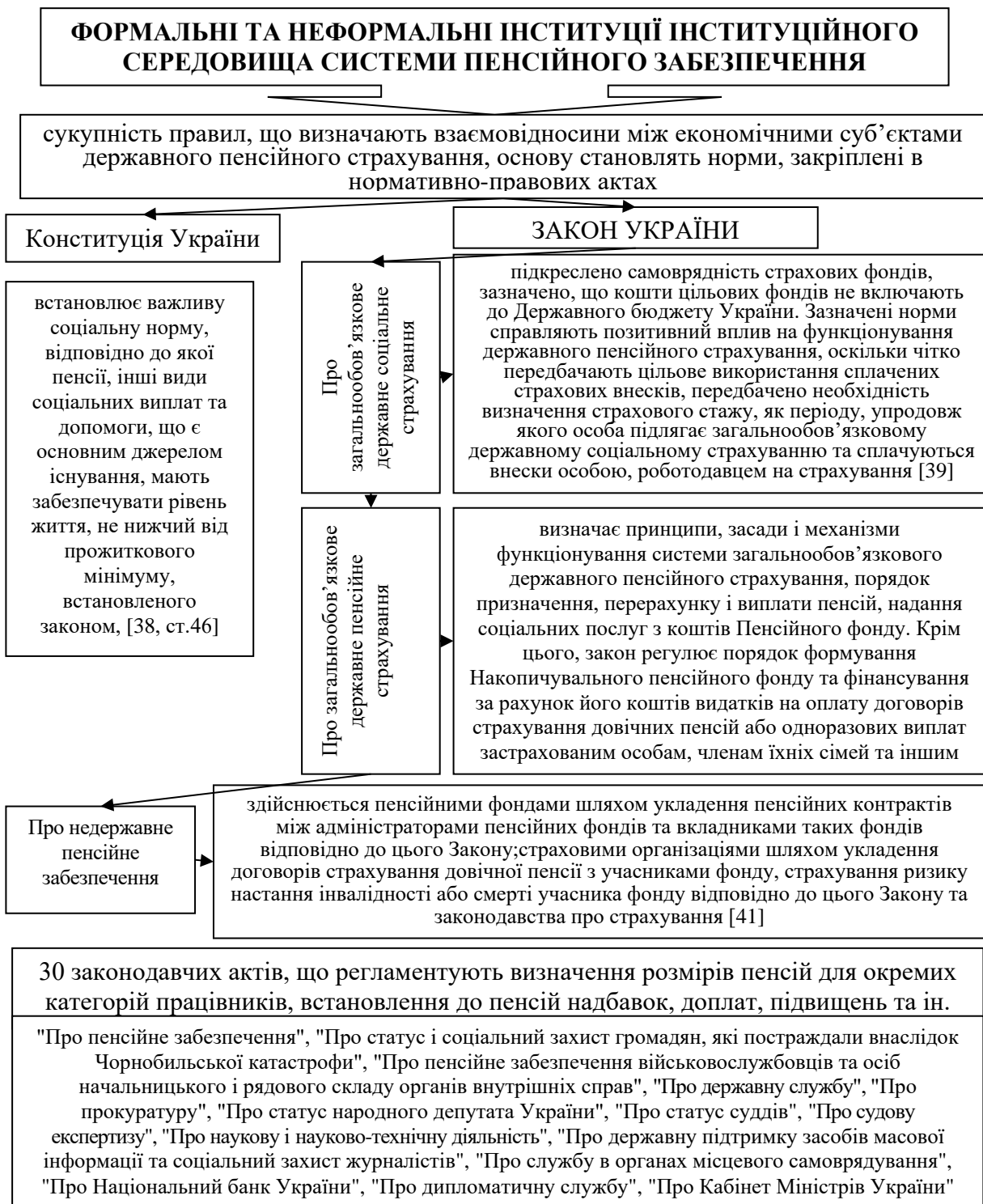

Рис. 1. Інституціональна система пенсійного забезпечення в Україні

*Джерело [35].

Зокрема, відповідно до законодавства, передбачено з 1 січня 2017 року введення в дію другого рівня накопичувального пенсійного забезпечення, що охоплюватиме не всіх громадян, а лише тих, котрі на момент введення його в дію не досягли 35 років (для чоловіків) та 40 років (для жінок) [36]. Відповідно до цього вдалою є позиція англійського економіста Г. Бортіса, який обґрунтовує доцільність виокремлення двох типів інституцій. Інституції першого типу вступають у дію, коли один, декілька або всі індивідууми спільноти з метою досягнення поставленої мети постійно поведуться або змушені поводитися однаково (або дуже схоже). Така поведінка регулюється індивідуалістичними інституціями, зумовленими звичаями та традиціями, які історично склалися, або правовими нормами. Другий тип інституцій – соціальні, або суспільні, інституції – виникають тоді, коли декілька членів спільноти або спільнота загалом переслідують певні спільні цілі, яких окремо члени спільноти досягти не можуть [37, с. 61–62]. Отже, із врахуванням попередньо наведеного можна підкреслити важливість розмежування норм і правил, що визначають однакову діяльність різної кількості індивідів, і тих норм і правил, що передбачають різнопланову скоординовану діяльність різних суб'єктів. Відповідно, перше – характеризує перший рівень пенсійного забезпечення, так звану солідарну систему пенсійного забезпечення, друге – другий та третій рівні накопичувальної системи пенсійного забезпечення.

Відповідно до цього, на нашу думку, доцільно виділити формальні та неформальні інституції, які безпосередньо впливають на функціонування пенсійної системи України (рис.2).

ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики, 2016, № 6

Рис. 2. Інституції інституціонального забезпечення системи пенсійного забезпечення в Україні

*Сформовано на основі джерел [38, 39, 40, 41].

З огляду на кількість найманих працівників, які беруть участь у цих економічних відносинах (табл. 1), дуже важливу роль відіграють інститути, що забезпечують ефективне функціонування організацій найманих працівників, у яких на високому рівні забезпечується кооперація діяльності різних учасників з метою належного захисту інтересів.

Таблиця 1

Чисельність пенсіонерів, виплату пенсій яким здійснює Пенсійний фонд України на підставі окремих нормативно-правових актів (станом на 1 січня)

Назва нормативно-правового акту	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.
"Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"	12557159	12629886	12470749	12383945
"Про пенсійне забезпечення"	207812	195827	181922	172059
"Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи"	75119	85270	86187	86728
"Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ"	66722	61050	60548	57626
"Про державну службу"	112909	121867	123268	124382
"Про прокуратуру"	5805	6081	6145	6191
"Про статус народного депутата України"	988	1027	1019	1031
"Про статус суддів"	1140	1394	1419	1530
"Про судову експертизу"	251	222	209	200
Митний кодекс	459	658	843	1045
Положення про помічника-консультанта народного депутата	808	801	796	783
"Про наукову і науково-технічну діяльність"	75035	74061	73847	72352
"Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів"	4125	4217	4167	4148
"Про службу в органах місцевого самоврядування"	18984	22136	23374	24631
"Про Національний банк України"	1038	1233	1260	1292
"Про дипломатичну службу"	-	-	2	2
"Про Кабінет Міністрів України"	94	86	83	79
Усього	13128448	13205816	13035838	12938024

Сформовано автором на основі даних джерела [42].

Наявність офіційних інституцій, які встановлюють різні умови виплати пенсій для різних категорій осіб, негативно позначається на прозорості державного пенсійного страхування, адже численні відхилення від стандартного алгоритму призначення пенсій часто є незрозумілими і нелогічними для суспільства. Зокрема, на відміну від виокремлених в рис. 2 законів, в інших нормативно-правових актах, що регламентують механізм виплати пенсій, зазвичай передбачено більш вигідні умови для населення (рис.3).

За інформацією Держстату, **11,2 мільйона українців отримують пенсію за віком – в середньому 1 578 гривень**, а мінімальну – всього 1074 гривні. **Найвищі пенсії отримують судді у відставці (таких більше 1 400 осіб)**. Держава виділяє служителям Феміди пенсію в розмірі 16,4 тис. гривень. Нардепи живуть на пенсію в розмірі 15,1 тис. гривень.

В межах конкретної галузі чи сфери у нашому конкретному випадку це соціальна сфера, а точніше пенсійне забезпечення, при формуванні інституціонального середовища, необхідно враховувати характеристики усього циклу інституційної динаміки. Проблема в тому, що імпорт інститутів не завжди дає позитивний ефект. Яскравим прикладом цього може послугувати ситуація із формуванням недержавних інститутів пенсійного забезпечення (третій рівень трирівневої системи пенсійного забезпечення, див. рис. 1), які запозичені й не пройшли успішної інституціоналізації. Зокрема, згадуваний інститут недержавного накопичувального пенсійного забезпечення (добровільний) тривалий період української дійсності знаходиться лише в зародковому стані, тому його закріплення відбувається із значними інституціональними ризиками.

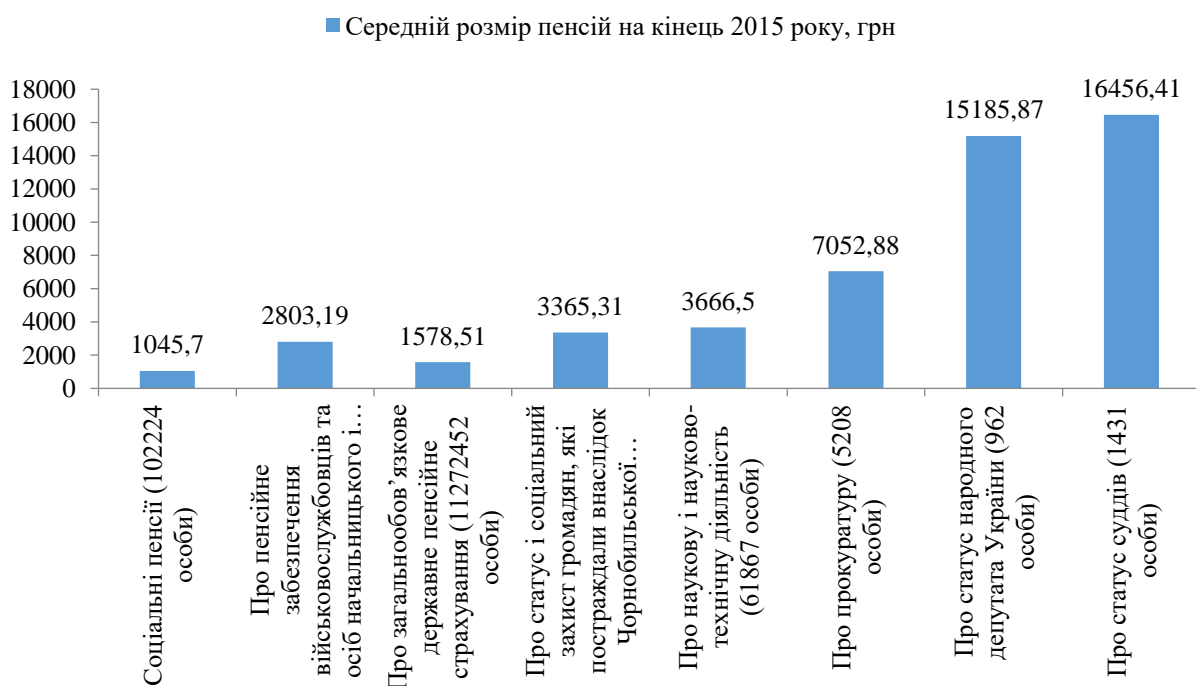

Рис. 3. Середній розмір пенсій відповідно до деяких законодавчих актів в Україні, грн.

*Сформовано на основі джерел [42].

Така ж ситуація і з загальнообов'язковим пенсійним страхуванням, так званим другим рівнем системи пенсійного забезпечення населення, який також запозичений, проте на відміну від попереднього становлення, яке заплановано на початок 2017 року. Як результат, інститути, що регламентуватимуть функціонування загальнообов'язкового пенсійного страхування в умовах реформування пенсійної системи, не передбачають достатніх об'єктивних передумов для того, щоб воно забезпечувало ефективне виконання передбачених функцій. Системні недоліки чинників інституціонального забезпечення полягають насамперед у неспроможності забезпечити рівноцінну участь у державному пенсійному страхуванні всіх груп його учасників, а також у відсутності дієвих норм, які забезпечують прозорість і публічність формування і використання ресурсів Пенсійного фонду.

Слід відзначити і те, що проявом нерозвиненості зазначених інститутів, є домінування в суспільстві думки про те, що відповідальність за забезпечення їхнього добробуту має нести переважно держава.

Доволі високий рівень покладання обов'язку на державу щодо пенсійного забезпечення спостерігається в умовах низького рівня заробітної плати як індикатора підвищення довіри до накопичувальної системи пенсійного забезпечення (рис. 4)

Рис. 4. Динаміка середньої заробітної плати в Україні в 2008 – 2015 роках, грн.
*Сформовано на основі джерел [44].

Проте, незважаючи на повільні результати підвищення номінальної середньомісячної заробітної плати, яка за станом на кінець 2015 року сягнула 5230 грн., що на 30,3% більше ніж у відповідному періоді торік, значно не впливає на зниження довіри до системи недержавного пенсійного забезпечення. Навпаки, кількість учасників НПФ (громадян, які уклали пенсійні контракти з фондами та є майбутніми пенсіонерами НПФ) від початку їхньої діяльності неухильно зростає: на кінець 2005-го — 88 тис. осіб, 2010-го — 569 тис., 2012-го — 585 тис., на кінець першого півріччя 2015-го — близько 834 тис. осіб, відповідно до зростання кількості учасників зростають надходження та активи інститутів недержавної накопичувальної системи пенсійного забезпечення (рис. 5).

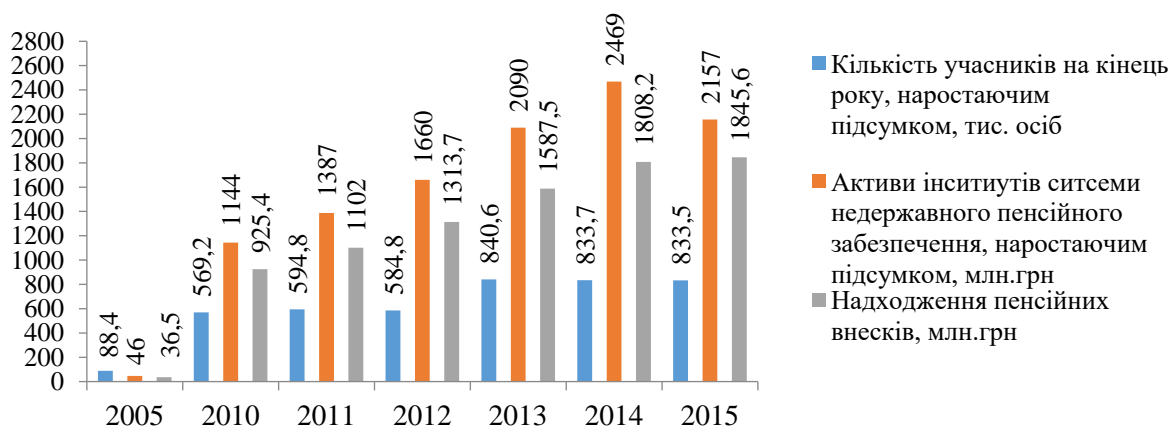

Рис.5. Інституціональні умови функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення *

*Сформовано автором за даними джерела[45]

Такі показники характеризують збільшення інститутів системи недержавного пенсійного забезпечення, що представлена в Україні ринком послуг недержавних

пенсійних фондів (НПФ), внески до яких добровільно сплачуються роботодавцями або самими громадянами - учасниками НПФ. Зокрема, на кінець першого півріччя 2015 року в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 72 зареєстрованих недержавних пенсійних фонда (далі – НПФ), зокрема 61 відкритий (їхнім учасником чи вкладником може стати будь-яка юридична чи фізична особа), 6 корпоративних (створених юридичною особою для забезпечення додаткової пенсії своїх працівників), 5 професійних (створених профспілками чи їхніми об'єднаннями для своїх членів). Із 61 відкритих НПФ 11 мають чисті активи, що перевищують 20 млн грн. Із них найбільшим за активами є «Емеріт-Україна» (107,4 млн грн). Із корпоративних фондів з активами 1 млрд 263 млн грн найбільшим є фонд Національного банку України [45].

Як вже згадувалося, кількість учасників НПФ (громадян, які уклали пенсійні контракти з фондами та є майбутніми пенсіонерами НПФ) від початку їхньої діяльності неухильно зростає. Хотілося б сказати, що окремі ситуативні успіхи у системі недержавного пенсійного забезпечення пов'язані головним чином зі сприятливими умовами, які склалися до світової економічної кризи, а також іншими інституційними факторами, які детермінували зростання зазначеного рівня пенсійної системи. Потрібні ефективні структурні реформи й визначення державою своєї місії щодо участі у розвитку системи пенсійного забезпечення.

Проте, слід констатувати і те, що оскільки в Україні другий рівень накопичувальної системи лише запроваджується (з початку 2017 року), а третій функціонує без його підтримки, активи накопичувальної пенсійної системи мізерні й становлять лише \$124 млн, або 0,16% ВВП. Відповідно середня пенсія (з усіх трьох рівнів, де 99,7% — перший рівень) після невеликого підвищення солідарної пенсії з 1 вересня цього року становить на сьогодні близько 1700 грн (\$77), тоді як, наприклад, у Нідерландах — більше ніж \$3000, у США — близько \$2500 з усіх рівнів пенсійної системи.

Таким чином, в даний час в пенсійній системі зберігається ряд фінансових, інституційних та інфраструктурних бар'єрів, що перешкоджають їй диверсифікації і переходу до стійкого довгострокового зростання. При інерційному розвитку негативна дія цих бар'єрів на економічну динаміку може посилитися, але формування ефективної системи інститутів розвитку пенсійного забезпечення може суттєво сприяти зняттю цих бар'єрів.

У даному контексті принципово важливим є формування інституційних умов трансформації і модернізації системи пенсійного забезпечення населення, що пояснюється тим, що її соціальний потенціал характеризується недиференційованим розміром пенсійних виплат, враховуючи значну кількість нормативних актів, а також інституційною відособленістю базового мінімального розміру пенсійних виплат від особливих розмірів пенсій. Тому для вибору напрямів вдосконалення інституціонального середовища системи пенсійного забезпечення в контексті імперативів подолання депресивного стану сільських територій необхідний інноваційний інституційний модернізм взаємозв'язку і взаємообумовленості соціально-економічних потенціалів складових інститутів трирівневої структури моделі системи пенсійного забезпечення.

Принцип інституційного модернізму (рис. 6) пенсійної системи представлений на рис. 6, який передбачає формування нових пенсійних інститутів, регулюючих базові, страхові (обов'язкові) і недержавні (добровільні)

накопичувальні пенсії. Важливого значення набуває і реформування інституційної інфраструктури пенсійної системи, що визначається відсутністю дієвих економічних та мотиваційних інститутів взаємодії.

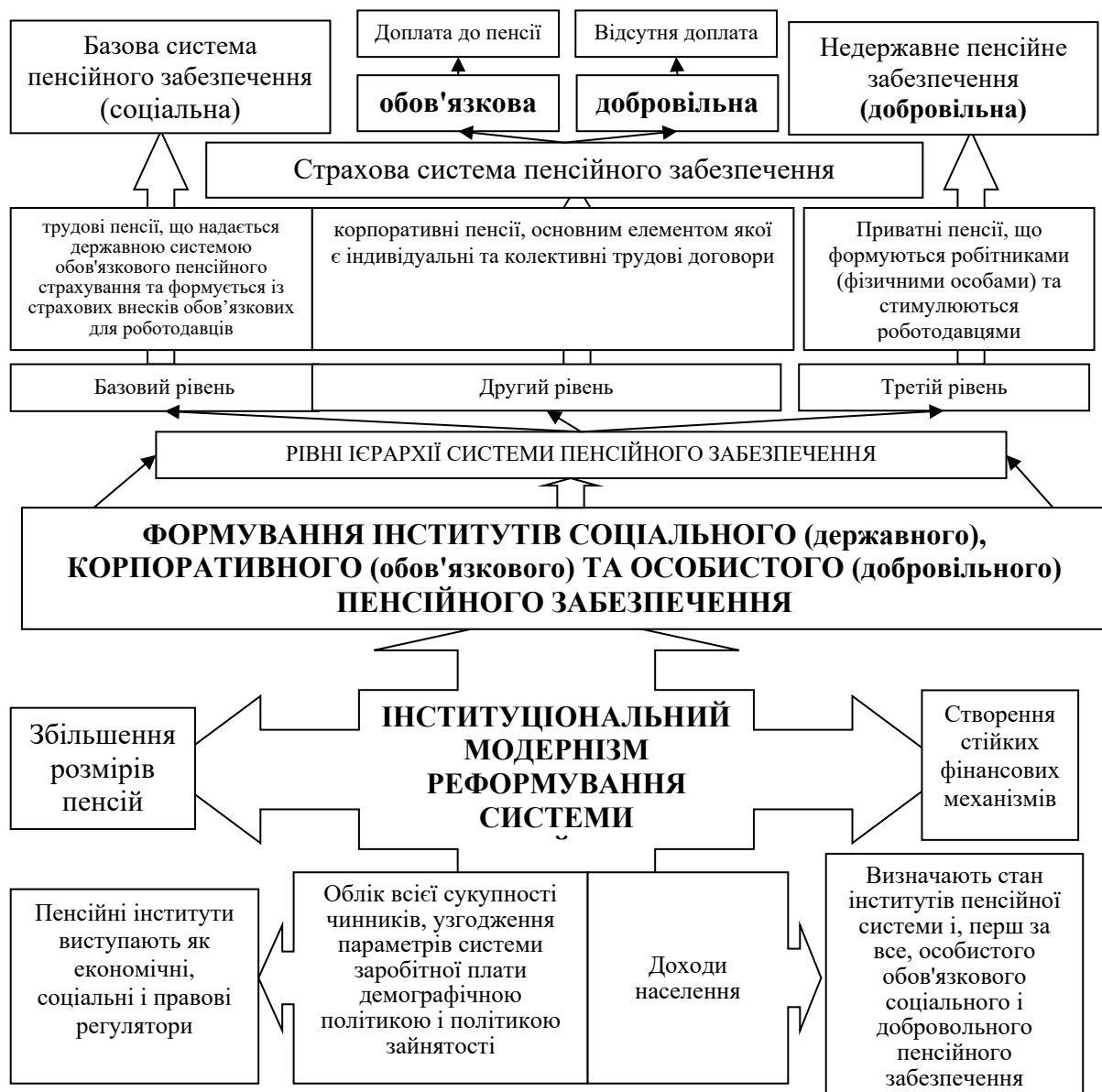

Рис. 6. Інституціональний модернізм реформування системи пенсійного забезпечення в Україні

Сформовано автором на основі узагальнення та результатів дослідження.

Саме завдяки використанню всіх пенсійних рівнів громадяни в цих та інших країнах можуть отримати належний пенсійний захист, а уряди — вирішити відразу кілька найважливіших завдань: гарантувати мінімальний пенсійний захист для всіх громадян пенсійного віку; забезпечити змагальність роботодавців за найкращих фахівців завдяки можливості запропонувати їм краще недержавне пенсійне забезпечення, стимулювати громадян із перших років кар'єри дбати про власну

старість, дати змогу старшим поколінням заповідати або дарувати власні заощаджені пенсійні накопичення своїм нащадкам, забезпечити потужний внутрішній інвестиційний ресурс.

Водночас слід ще раз констатувати, що чинна пенсійна система України ледь вирішує перше завдання - мінімальний пенсійний захист громадян.

Висновки. Підводячи підсумки інституційного забезпечення розвитку пенсійної системи, можна констатувати, що існуюча пенсійна система, а саме солідарна, не в змозі вирішити проблему підвищення рівня пенсійного забезпечення всіх громадян. Необхідною умовою є забезпечення підвищення прибуткової частини пенсійної системи в цілому. Очевидно, що це може стати можливим за допомогою залучення додаткових засобів в пенсійну систему з використанням всього комплексу інструментів, важелів і інститутів.

При цьому важливо враховувати, що відмінною особливістю інституційного середовища пенсійного забезпечення в Україні є тісний взаємозв'язок формальних і неформальних інститутів з винятковими нормами і розпорядженнями, що розкривають національну специфіку функціонування правового, економіко-організаційного і господарського устрою суспільства. До найважливіших же умов модернізації системи пенсійного забезпечення відносяться: усвідомлена необхідність змін з боку держави, підприємницького сектора і населення, надання пенсійній системі нової інституційної якості за допомогою створення ефективного механізму, що поєднує розподільно-страхові і накопичувальні інструменти реалізації пенсійних прав громадян. Як базовий об'єкт модернізації системи пенсійного забезпечення, що склалася, виступає інститут обов'язкового пенсійного страхування, а також недержавного накопичувального пенсійного забезпечення, що в сьогоденних умовах набувають статусу базових інститутів формування та реалізації пенсійних прав громадян.

Як свідчить дане дослідження, формування та розвиток інноваційних інститутів системи пенсійного забезпечення, використовуючи широкий набір механізмів та інструментів, є одним з основних напрямів подолання депресивного стану сільських територій. Даний інституційний формат вміщує в собі значний потенціал розробки та використання ефективних попереджувальних заходів зниження втрат від впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, мобілізації ресурсів центру і периферії для подолання економічного спаду і соціально-економічної депресії.

Аналіз стану і перспектив розвитку системи пенсійного забезпечення з позиції використовуваного в дослідженні підходу показав, що вона представлена, по-перше, традиційно формальними, базовими організаційно-економічними інститутами; по-друге, дефіцитно-інфраструктурними умовами на фінансовому ринку.

Таким чином, вирішення проблеми пенсійного забезпечення є складним багатоплановим завданням, що включає ретельно продумані реформи, зокрема, в рамках трансформації пенсійної системи активне залучення інститутів пенсійного забезпечення в процес подолання депресивності сільських територій повинно привести до стабілізації ситуації на економіку країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Мамчур В.А. Недержавне пенсійне забезпечення як складова інституціональної системи соціальних гарантій населення / В.А. Мамчур // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2016. – №5. – С.51–69.
2. Бахмач А. Недержавні пенсійні фонди, статистика, перспективи / А. Бахмач // Вісн. Пенс. Фонду України. – 2008. – №9 (75). – С. 14-16.
3. Бурков Ю. Сучасна система накопичення // Фінансові послуги. – 2006. – № 2. – С. 41.
4. Брагін С. Недержавні пенсійні фонди на неефективному фондовому ринку: приклад України // [Електронний ресурс] / С. Брагін, О. Макаренко // Вісник Національного Банку України. – 2011. - №1. – С. 18-24. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73121/>.
5. Вітка Ю.В. Поняття недержавного пенсійного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_gynok/034.htm](http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_gynok/034.htm)
6. Вітка Ю.В. Недержавні пенсійні фонди: особливості цивільно-правового статусу: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2008. – 16 с.
7. Головченко А.В. Негосударственные пенсионные фонды: теория и практика программных направлений развития: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.10 / Головченко А.В.; [Место защиты: Санкт-Петербургский государственный экономический университет].- Екатеринбург, 2014.
8. Гошовська В. А. Недержавне пенсійне забезпечення як нова парадигма соціальних гарантій в Україні // 36. Матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 січня 2003 р. / Міжвідомча комісія з питань фінансової безпеки при РНБОУ, Українське агентство фінансового розвитку. – К., 2003. – 62 с.
9. Ермаков Д.Н., Хмелевская С.А. Современное пенсионное обеспечение в Российской Федерации: Учебное пособие для магистров / Д.Н. Ермаков, С.А. Хмелевская. – Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2014. – 400 с.
10. Зайчук Б. О. Система пенсійного забезпечення: сьогодні і завтра: Коментар застосування Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" / Б. О. Зайчук, В. С. Никитенко, В. І. Семендяєва. – К. : Формат, 2004. – 352 с.
11. Корнєєв В. В. Фінансові інститути в системі недержавного пенсійного забезпечення // Український соціум: Науковий журнал. – 2006. – № 5. – С. 115–123.
12. Кривобок Ю. Сучасний стан та перспективи недержавних пенсійних фондів // [Електронний ресурс] / Ю. Кривобок // Вісник Пенсійного фонду України. – 2011. – № 4. – С. 10–11. – Режим доступу: http://pension.kiev.ua/files/visnyk_apr11_p10_11.pdf.
13. Лазебна М. В. Організаційно-економічний механізм державного регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.03 / Н.-д. екон. ін-т М-ва економіки та з питань європ. інтегр. України. – К., 2004. – 18 с.
14. Малецький О. Накопичувальна система Російської Федерації: досвід початку використання / О. Малецький // Вісн. Пенс. Фонду України. –2006. – №8 (50). – С. 17-20.

15. Мальований М.І. Стан та проблеми розвитку системи недержавного пенсійного страхування в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.udau.edu.ua/library.php?pid=1535>.
16. Михайлов А.В. Недержавні пенсійні фонди: сьогоднішній погляд у майбутнє / А.В. Михайлов, О.Й. Ткач. – К.: СПД Савчина, 2001. – 244 с.
17. Науменкова С.В. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні. – К.: Знання, 2010. – 66 с.
18. Ниязбаева А.А. Негосударственные пенсионные фонды в системах России и Казахстана: диссертация кандидата экономических наук: 08.00.10 / Ниязбаева А.А.; [Место защиты: Казанский Федеральный университет]. - Казань, 2013.
19. Новікова І.В. Вплив економічних чинників на ефективність корпоративних пенсійних програм // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №1 (55). – С. 48-53.
20. Новгородов П. А. Финансовая устойчивость негосударственных пенсионных фондов: сегодня и завтра / П. А. Новгородов // Эко. – 2011. - № 3. – с. 70.
21. Ріппа М.Б. Порівняльна характеристика світових систем пенсійного забезпечення і страхування / М.Б.Ріппа // Світ фінансів. – 2007. – № 1. – С. 25-27.
22. Сальникова Т. Недержавна пенсія: головне надійність / Т. Сальникова // Вісн. Пенс. Фонду України. – 2008. – №7 (73). – С. 24-27.
23. Смоляр С.І. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні [Електронний ресурс] С.І. Смоляр. – Управління праці та соціального захисту населення Охтирської міської ради. – Режим доступу: <http://upsznokhtyrka.elitno.net/component/content/article/1-infopressa/169-2013-04-01-05-54-28.html>.
24. Туманова О.А. Особливості діяльності з недержавного пенсійного страхування в Україні // [Електронний ресурс] / О. А. Туманова // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. — 2010. — № 1 (6). — С. 17—20. – Режим доступу: http://pk.napks.edu.ua/library/compilations_vak/nvfb/2010/1/p_17_20.pdf.
25. Цікановська Н. Формування ринку недержавних пенсійних фондів в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal>.
26. Шевченко Н. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів: проблеми та перспективи розвитку недержавного пенсійного забезпечення / Н. Шевченко, В. Даценко // Україна: аспекти праці. – 2012. - №1. – С. 3-7.
27. Яценко В. Ризики у приватному пенсійному забезпеченні та необхідність регулювання пенсійних фондів // Соціальний захист. – 2000. – №5. – С.51-56.
28. Уильямсон О. Экономические институты капитализма. Фирмы, рынки, отношенческая контрактация / О. Уильямсон. — СПб. : Лениздат, 1996. – 702с.
29. Уильямсон О. Частная собственность и рынок капитала / О.Уильямсон // ЭКО. – 1993. – № 5. – С. 4 – 11.
30. Davis L. Institutional Change and American Economic Growth: A First Step towards a Theory of Institutional Innovation / L. Davis, D. North. – Journal of Economic History. – 1970. – Vol.30. – №1. – С. 131 – 149.
31. Олейник А. Институциональная экономика / А. Олейник. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 416 с.

32. Капелюшников Р. "Где начало того конца?.." (к вопросу об окончании переходного периода в России) / Р. Капелюшников // Вопросы экономики. – 2001. – №1. – С. 138 – 156.

33. Шпикуляк О.Г. Інституційне регулювання як детермінанта формування інноваційної моделі розвитку аграрної сфери / О. Г. Шпикуляк, Л. І. Курило, О. М. Супрун // Облік і фінанси АПК : наук.-вироб. журн. – 2011. – № 2. – С. 106-112.

34. Лузан О.Ю. Інституційні засади формування ефективності і конкурентоспроможності сільгосп підприємств / О.Ю. Лузан // зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2014. – №1(25). – С. 166-169.

35. Мамчур В.А Інституційні фактори розвитку системи накопичувального пенсійного забезпечення / В.А. Мамчур // Електронне наукове фахове видання "Економіка та суспільство" – 2016. – № 3. Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-3>.

36. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій (реєстр. № 2767 від 30.04.2015р. Суб'єкт права законодавчої ініціативи – КМУ) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55000.

37. Бортіс Г. Інституції, поведінка та економічна теорія: Внесок до класико-кентіанської політичної економії / Генріх Бортіс / Пер. з англ. Т. Бардадим. – К. : Вид. дім "Киево-Могилянська академія". – 2007. – 560 с.

38. Конституція України від 26.06.1996 р. зі змінами і доповненнями станом на 10.03.2011 р. [Електронний ресурс]: Режим доступу: [http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254 %EA %2F96- %E2 %F0](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0).

39. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. №16/98 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg= 16 %2F98- %E2 %F0](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=16%2F98-%E2%F0).

40. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=1058-15>.

41. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 №1057-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1057-15>.

42. Соціальний захист населення України: статистичний збірник / Держ. служба статистики України [відп. за вип. І. Калачова]. – К: ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", 2014. – 130с.

43. Румянцева Е. Е. Нравственные законы экономики / Е. Е. Румянцева. – М. : Инфра-М, 2010. – 96 с.

44. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]: Статистична інформація. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

45. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_Ikv_2014.pdf.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Mamchur V.A. Nederzhavne pensijne zabezpechennia iak skladova instytutsional'noi systemy sotsial'nykh harantij naseleння / V.A. Mamchur // *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktual'ni pytannia nauky i praktyky.* – 2016. – №5. – S.51–69.
2. Bakhmach A. Nederzhavni pensijni fondy, statystyka, perspektyvy / A. Bakhmach // *Visn. Pens. Fondu Ukrainy.* – 2008. – №9 (75). – S. 14-16.
3. Burkov Yu. Suchasna systema nakopychennia // *Finansovi posluhy.* – 2006. – № 2. – S. 41.
4. Brahın S. Nederzhavni pensijni fondy na neefektyvnomu fondovomu rynku: pryklad Ukrainy // [Online] / S. Brahın, O. Makarenko // *Visnyk Natsional'noho Banku Ukrainy.* – 2011. - №1. – s. 18-24. – Rezhym dostupu: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73121/>.
5. Vitka Yu.V. Poniattia nederzhavnoho pensijnogo fondu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/034.htm.
6. Vitka Yu.V. Nederzhavni pensijni fondy: osoblyvosti tsyvil'no-pravovoho statusu: avtoref. dys. ... kand. iuryd. nauk: 12.00.03 / L'viv. nats. un-t im. I. Franka. – L., 2008. – 16 s.
7. Golovchenko A.V. Negosudarstvennyye pensionnye fondy: teoriya i praktika programmnykh napravlenij razvitija: dissertacija ... kandidata jekonomicheskikh nauk: 08.00.10 / Golovchenko A.V.; [Mesto zashhity: Sankt-Peterburgskij gosudarstvennyj jekonomicheskij universitet].- Ekaterinburg, 2014.
8. Hoshov's'ka V. A. Nederzhavne pensijne zabezpechennia iak nova paradyhma sotsial'nykh harantij v Ukraini // *Zb. Materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 30 sichnia 2003 r. / Mizhvidomcha komisiia z pytan' finansovoi bezpeky pry RNBOU, Ukrains'ke ahentstvo finansovoho rozvytku.* – K., 2003. –62 s.
9. Ermakov D.N., Hmelevskaja S.A. Sovremennoe pensionnoe obespechenie v Rossijskoj Federacii: Uchebnoe posobie dlja magistriv / D.N. Ermakov, S.A. Hmelevskaja. – Izdatel'sko-torgovaja korporacija "Dashkov i Ko", 2014. – 400 s.
10. Zajchuk B. O. Systema pensijnogo zabezpechennia: s'ohodni i zavtra: Komentar zastosuvannia Zakonu Ukrainy "Pro zahal'noobov'iazkove derzhavne pensijne strakhuvannia" / B. O. Zajchuk, V. S. Nykytenko, V. I. Semendiaieva. – K. : Format, 2004. – 352 s.
11. Kornieiev V. V. Finansovi instytuty v systemi nederzhavnoho pensijnogo zabezpechennia // *Ukrains'kyj sotsium: Naukovyj zhurnal.* – 2006. – № 5. – S. 115–123.
12. Kryvobok Yu. Suchasnyj stan ta perspektyvy nederzhavnykh pensijnykh fondiv // [Online] / Yu. Kryvobok // *Visnyk Pensijnogo fondu Ukrainy.* – 2011. – № 4. – S. 10–11. – Rezhym dostupu: http://pension.kiev.ua/files/visnyk_apr11_p10_11.pdf.
13. Lazebna M. V. Orhanizatsijno-ekonomichnyj mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання diial'nosti nederzhavnykh pensijnykh fondiv: Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.02.03 / N.-d. ekon. in-t M-va ekonomiky ta z pytan' ievrop. intehr. Ukrainy. – K., 2004. – 18 s.
14. Malets'kyj O. Nakopychuval'na systema Rosijs'koi Federatsii: dosvid pochatku vykorystannia / O. Malets'kyj // *Visn. Pens. Fondu Ukrainy.* –2006. – №8 (50). – S. 17-20.
15. Mal'ovanyj M.I. Stan ta problemy rozvytku systemy nederzhavnoho pensijnogo strakhuvannia v Ukraini. [Online]. – Rezhym dostupu: <http://www.udau.edu.ua/library.php?pid=1535>.

16. Mykhajlov A. V. Nederzhavni pensijni fondy: s'ohodnishnij pohliad u majbutnie / A. V. Mykhajlov, O. J. Tkach. – K.: SPD Savchyna, 2001. – s. 244.
17. Naumenkova S.V. Nederzhavne pensijne zabezpechennia v Ukraini. – K.: Znannia, 2010. – 66 s.
18. Nijazbaeva A.A. Negosudarstvennye pensionnye fondy v sistemah Rossii i Kazahstana: dissertacija ... kandidata jekonomicheskikh nauk: 08.00.10 / Nijazbaeva A.A.; [Mesto zashhity: Kazanskij Federal'nyj universitet]. - Kazan', 2013.
19. Novikova I.V. Vplyv ekonomichnykh chynnykiv na efektyvnist' korporatyvnykh pensijnykh proham // Aktual'ni problemy ekonomiky. – 2006. – №1 (55). – s. 48-53.
20. Novgorodov P. A. Finansovaja ustojchivost' negosudarstvennykh pensionnykh fondov: segodnja i zavtra / P. A. Novgorodov // Jeko. – 2011. - № 3. – s. 70.
21. Rippa M.B. Porivnial'na kharakterystyka svitovykh system pensijnogo zabezpechennia i strakhuvannia / M.B.Rippa // Svit finansiv. – 2007. – № 1. – S. 25-27.
22. Sal'nykova T. Nederzhavna pensii: holovne nadijnist' / T. Sal'nykova // Visn. Pens. Fondu Ukrainy. – 2008. – №7 (73). – S. 24-27.
23. Smoliar S.I. Nederzhavne pensijne zabezpechennia v Ukraini [Elektronnyj resurs] S.I. Smoliar. – Upravlinnia pratsi ta sotsial'noho zakhystu naselennia Okhtyrs'koi mis'koi rady. – Rezhym dostupu: <http://upsznokhtyrka.elitno.net/component/content/article/1-infopressa/169-2013-04-01-05-54-28.html>.
24. Tumanova O.A. Osoblyvosti diial'nosti z nederzhavnoho pensijnogo strakhuvannia v Ukraini // [Elektronnyj resurs] / O. A. Tumanova // Naukovyj visnyk: finansy, banky, investytsii. — 2010. — № 1 (6). — S. 17—20. — Rezhym dostupu: http://pk.napks.edu.ua/library/compilations_vak/nvfb/2010/1/p_17_20.pdf.
25. Tsikanovs'ka N. Formuvannia rynku nederzhavnykh pensijnykh fondiv v Ukraini [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal>.
26. Shevchenko N. Investytsijna diial'nist' nederzhavnykh pensijnykh fondiv: problemy ta perspektyvy rozvytku nederzhavnoho pensijnogo zabezpechennia / N. Shevchenko, V. Datsenko // Ukraina: aspekty pratsi. – 2012. - №1. – s. 3-7.
27. Yatsenko V. Ryzyky u pryvatnomu pensijnomu zabezpechenni ta neobkhdnist' rehuliuвання pensijnykh fondiv // Sotsial'nyj zakhyst. – 2000. – №5. – S.51-56.
28. Uil'jamson O. Jekonomicheskie instituty kapitalizma. Firmy, rynki, otnoshencheskaja kontraktacija / O. Uil'jamson. — SPb. : Lenizdat, 1996. – 702s.
29. Uil'jamson O. Chastnaja sobstvennost' i rynek kapitala / O.Uil'jamson // JeKO. – 1993. – № 5. – S. 4 – 11.
30. Davis L. Institutional Change and American Economic Growth: A First Step towards a Theory of Institutional Innovation / L. Davis, D. North. – Journal of Economic History. – 1970. – Vol.30. – №1. – C. 131 – 149.
31. Olejnik A. Institucional'naja jekonomika / A. Olejnik. – M. : INFRA-M, 2002. – 416 s.
32. Kapeljushnikov R. "Gde nachalo togo konca?.." (k voprosu ob okonchanii perehodnogo perioda v Rossii) / R. Kapeljushnikov // Voprosy jekonomiki. – 2001. – №1. – S. 138 – 156.

33. Shpykuliak O.H. Instytutysijne rehuliuвання iak determinanta formuvannia innovatsijnoi modeli rozvytku ahrarnoi sfery / O. H. Shpykuliak, L. I. Kurylo, O. M. Suprun // *Oblik i finansy APK : nauk.-vyrob. zhurn.* – 2011. – № 2. – S. 106-112

34. Luzan O.Ya. Instytutysijni zasady formuvannia efektyvnosti i konkurentospromozhnosti sil'hosppidpryemstv / O.Ya. Luzan // *zb. nauk. prats' Tavrijs'koho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky).* – 2014. – №1(25). – S. 166-169.

35. Mamchur V.A Instytutysijni faktory rozvytku systemy nakopychuval'noho pensijnoho zabezpechennia / V.A. Mamchur // *Elektronne naukove fakhove vydannia " "Ekonomika ta suspil'stvo" "* – 2016. – № 3. Rezhym dostupu: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-3>.

36. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zaprovadzhennia nakopychuval'noi systemy zahal'noobov'iazkovoho derzhavnoho pensijnoho strakhuvannia ta iedynykh pryntsyviv narakhuvannia pensij (reiestr. № 2767 vid 30.04.2015r. Sub'iekt prava zakonodavchoi initsiatyvy – KMU) // [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55000.

37. Bortis H. Instytutysii, povedinka ta ekonomichna teoriia: Vnesok do klasykenskians'koi politychnoi ekonomii / Henrikh Bortis / Per. z anhl. T. Bardadym. – K. : Vyd. dim "Kyievo-Mohylians'ka akademiia". – 2007. – 560 s.

38. Konstytutysiiia Ukrainy vid 26.06.1996 r. zi zminamy i dopovnenniamy stanom na 10.03.2011 r. [Elektronnyj resurs]: Rezhym dostupu: [http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254 %EA %2F96- %E2 %F0](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0).

39. Pro zahal'noobov'iazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 14.01.1998 r. №16/98 / [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : [http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg= 16 %2F98- %E2 %F0](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=16%2F98-%E2%F0).

40. Pro zahal'noobov'iazkove derzhavne pensijne strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 9 lypnia 2003 r. № 1058-VI / [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=1058-15>.

41. Sotsial'nyj zakhyst naselennia Ukrainy: statystychnyj zbirnyk / Derzh. sluzhba statystryky Ukrainy [vidp. za vyp. I. Kalachova]. – K: DP "Informatsijno-analitychne ahentstvo", 2014. – 130s.

42. Zakon Ukrainy "Pro nederzhavne pensijne zabezpechennia" №1057-IV vid 7.07. 2003r. // *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy.* – 2003. – № 47 – 48. – St. 372.

43. Rumjanceva E. E. Nravstvennye zakony jekonomiki / E. E. Rumjanceva. – M. : Infra-M, 2010. – 96 s.

44. Ofitsijnyj sajt Derzhkomstatu Ukrainy [Online]: Statystychna informatsiia. – Rezhym dostupu : www.ukrstat.gov.ua.

45. Ofitsijnyj sajt Derzhavnoi komisii z rehuliuвання rynkiv finansovykh posluh v Ukraini – [Online]. – Rezhym dostupu: <http://www.dfp.gov.ua>. The official site of National Commission for the State Regulation of Financial Services Markets (2014), "The results of insurance companies activity for I quarter 2014" available at: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_Ikv_2014.pdf.

ANNOTATION
INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF PUBLIC PENSION PROVISION
SYSTEM

MAMCHUR Volodymyr,
Candidate of Economic Sciences, senior researcher of National Scientific Centre
"Institute of Agrarian Economics"
(Kyiv)

Character and quality of the institutional environment, processes of transformation which from the beginning of the period of transformations stimulated the growth of public activity on the formation and development of the new framework of the institutional structure of the pension system provision are essential in the functioning of the public pension system. The institutional structure of pension includes its own regional infrastructure and institutional space as a set of formal and informal institutions, rules and regulations which build character and features of their relationships with each other and the participants (investors). Consequently, social policy in terms of institutional reforms should be aimed at improving the forms and instruments of implementation of programs and project activities of institutional "reformatting" promoting accelerated adaptation pension institutions to the phenomena of globalization of character, which is reinforced by economic contradictions and methodological failures. Lack of adequate approaches to the justification of the priorities of institutional transformations in the institutional environment of pensions, as well as the formation of an innovative system of accumulative pension determines the urgency and necessity of this research.

Key words: institutional environment, pension provision, institutions, institutional space, private pension funds.

Fig. 6. Lit. 45

АННОТАЦИЯ
ИНСТИТУЦИОННАЯ СРЕДА СИСТЕМЫ ПЕНСИОННОГО
ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ

МАМЧУР Владимир Анатоліевич,
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник
Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"
(г. Київ)

В функціонуванні системи пенсійного забезпечення населення суттєве значення має характер і якість його інституційної середовища, трансформаційні процеси, які з початку періоду перетворень стимулювали ріст суспільної активності по приводу становлення і розвитку нового каркаса інституційної структури пенсійного забезпечення.

Институциональная структура пенсионного обеспечения включает собственную региональную инфраструктуру и институциональное пространство как совокупность формальных и неформальных институтов, норм и правил, которые выстраивают характер и особенности их взаимоотношений между собой и его участниками (вкладчиками). Исходя из этого, социальная политика в части институциональных преобразований должна быть направлена на совершенствование форм и инструментов реализации программ и проектных мероприятий институционального "переформатирования", содействующих ускоренной адаптации деятельности институтов пенсионного обеспечения к явлениям глобализационного характера, которые усиливаются экономическими противоречиями и методологическими просчетами. Отсутствие адекватных подходов к обоснованию приоритетов институциональных превращений в институциональной среде пенсионного обеспечения, а также формированию инновационной системы накопительного пенсионного обеспечения обуславливает актуальность и необходимость данного исследования.

Ключевые слова: институциональная среда, пенсионное обеспечение, институты, институциональное пространство, негосударственные пенсионные фонды.

Рис. 6. Лит. 45

Інформація про автора

МАМЧУР Володимир Анатолійович – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу розвитку підприємництва і кооперації, Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10, e-mail: mamchur111@ukr.net)

МАМЧУР Volodymyr - Candidate of Economic Sciences, senior researcher of National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (03127, Kyiv, 10 Heroiv Oborony str., e-mail: mamchur111@ukr.net)

МАМЧУР Владимир Анатолиевич - кандидат экономических наук, старший научный сотрудник отдела развития предпринимательства и кооперации Национального научного центра "Институт аграрной экономики" (03127, г. Киев, ул. Героев Обороны, 10, e-mail: mamchur111@ukr.net)

